

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia lutego 2010 r.

**Pan
Robert Przemysław JANIKOWSKI
Likwidator
Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego
„POLBIS” w likwidacji
ul. Sienkiewicza 61
90-009 Łódź**

LLO-410-28-03/2009
P/09/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi przeprowadziła kontrolę w ramach programu P/09/045 „Działalność likwidatorów powoływanych przez Wojewodów oraz dofinansowanie z Funduszu Skarbu Państwa procesów likwidacji przedsiębiorstw Państwowych” w Przedsiębiorstwie Usługowo – Handlowym „POLBIS” w likwidacji w Łodzi, zwanym dalej „PUH” lub „przedsiębiorstwem”, dla którego organem założycielskim jest Wojewoda Łódzki.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 20 stycznia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Likwidatorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Likwidatora przedsiębiorstwa, prowadzoną od 1 czerwca 2009 r. Ocenę tę uzasadniają następujące ustalenia:

1. Czynności likwidatora wynikające z § 49 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1981r. w sprawie wykonania ustawy o przedsiębiorstwach państwowych² oraz zarządzenia Wojewody Łódzkiego z dnia 15 maja 2009 r. w sprawie postawienia

¹ Dz. U. z 2007r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 31, poz. 170 ze zm.

przedsiębiorstwa w stan likwidacji z dniem 1 czerwca 2009 r. były wykonywane nierzetelnie i z opóźnieniem, w szczególności:

- a) ogłoszenie prasowe informujące o postawieniu przedsiębiorstwa w stan likwidacji oraz wezwaniu wierzycieli przedsiębiorstwa do zgłaszania wierzytelności w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia likwidacji, zostało zamieszczone w dzienniku „Rzeczpospolita” dopiero w dniu 22.07.2009r., chociaż pisma zawiadamiające kontrahentów PUH o otwarciu likwidacji przedsiębiorstwa zostały skierowane już do nich 10.06.2009 r.,
- b) z opóźnieniem (Izba zauważa tutaj również nieprawidłowości w działaniach pracowników organu założycielskiego, które miały wpływ na opóźnienie) dokonano zgłoszenia wpisu o otwarciu likwidacji przedsiębiorstwa do Krajowego Rejestru Sądowego, który nastąpił dopiero w dniu 10.09.2009r.,
- c) składniki majątkowe wykazane w bilansie na dzień poprzedzający otwarcie likwidacji (31.05.2009 r.) nie zostały wycenione zgodnie z przepisami art. 29 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³,
- d) harmonogram i plan finansowy likwidacji przedsiębiorstwa został przedłożony organowi założycielskiemu do zatwierdzenia dopiero po upływie ponad dwóch i pół miesiąca od daty otwarcia likwidacji, tj. w dniu 24 sierpnia 2009r., ale na skutek zawartych w nim błędów nie został zatwierdzony. Do czasu zakończenia kontroli NIK (13.11.2009r.) żadna wersja harmonogramu i planu finansowego likwidacji nie zostały zatwierdzone przez organ założycielski w związku z uwagami, jakie wnoszono do ww. dokumentów. Plan finansowy i harmonogram likwidacji oraz ich zmiany nie zostały opracowane przez Likwidatora; sporządziła je osoba nie będąca pracownikiem przedsiębiorstwa, zaangażowana do tych prac na podstawie 2 umów o dzieło. Zawarcie przez Likwidatora pierwszej z tych umów o przygotowanie planu finansowego likwidacji przedsiębiorstwa i udział w komisji inwentaryzacyjnej wymienionego wykonawcy, nastąpiło w dniu 25 maja 2009r., tj. wcześniej niż otwarcie likwidacji przedsiębiorstwa,
- e) zarządzoną przez Likwidatora i przeprowadzoną na dzień 31 maja 2009r. inwentaryzację aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych i należności przeprowadzono niezgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, tj. na podstawie zapisów księgowych, a nie na zasadzie potwierdzenia sald,
- f) nie została sporządzona wycena rynkowa majątku w celu jego sprzedaży,

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223

- g) bilans przedsiębiorstwa, sporządzony na dzień poprzedzający otwarcie likwidacji przedsiębiorstwa i przekazany do organu założycielskiego w dniu 24 sierpnia 2009r. nie zawierał daty jego sporządzenia.
2. Gospodarka finansowa likwidowanego przedsiębiorstwa, prowadzona była przez Likwidatora bez zatwierdzonego przez organ założycielski planu finansowego likwidacji. Podjęcie decyzji o dokonaniu niektórych wydatków (zdaniem NIK niecelowych) nosiło znamiona niegospodarności. Przykładowo:
- niezasadnym było udzielenie zlecenia (umowa zlecenia z dnia 1 kwietnia 2009r.) Kancelarii Radcy Prawnego, na comiesięczne wykonywanie obsługi prawnej w sytuacji, gdy PUH nie prowadziło żadnych skomplikowanych postępowań sądowych czy administracyjnych. Zdaniem NIK, wiele czynności mogło być wykonywanych osobiście przez Likwidatora, bez zlecenia ich wymienionej kancelarii, tym bardziej że Likwidator starając się o funkcję likwidatora, wskazał w dokumentach złożonych w organie założycielskim przedsiębiorstwa, iż posiada doświadczenie zawodowe w zakresie prawa (wpis na listę radców prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi). Poniesiono z tego tytułu wydatki w kwocie 9.150 zł brutto (od początku likwidacji do października 2009r.),
 - na realizację 3 umów o dzieło (z 25 maja, z 1 sierpnia i z 9 września 2009r.) o przygotowanie planu finansowego likwidacji przedsiębiorstwa i jego zmian, udział w komisji inwentaryzacyjnej oraz opracowanie elektronicznej ewidencji środków trwałych i wyposażenia zawartych z Piotrem Tyrlikiem wydatkowano łącznie 6.500 zł brutto. Opracowanie planu finansowego likwidacji i jego zmian, przeprowadzenie inwentaryzacji składników majątkowych należy do obowiązków likwidatora i jego służb. Należy zauważyć przy tym, iż żadna wersja planu finansowego likwidacji przedsiębiorstwa opracowana przez P. Tyrlika nie została zatwierdzona przez organ założycielski. Ponadto, zdaniem NIK, założenie w sierpniu 2009 r. elektronicznej ewidencji środków trwałych i wyposażenia, zinwentaryzowanych na 31.05.2009r., było niecelowe z uwagi na wyznaczony termin zakończenia likwidacji przedsiębiorstwa do 31.12.2009r.,
 - poniesiono wydatki w łącznej kwocie 7.200 zł brutto, na realizację 2 umów o dzieło zawartych z Jerzym Dąbrowskim, któremu zlecono udział w inwentaryzacji OW POLINO, aktualizację dokumentacji technicznej, eksploatacyjnej i budowlanej, udział w komisji przetargowej na sprzedaż OW, obsługę wizji lokalnych oferentów zainteresowanych zakupem OW i udzielanie im wyjaśnień. Jerzy Dąbrowski nie był

pracownikiem PUH, i wbrew przepisom § 2 ust. 1 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów został powołany przez Pana Likwidatora w skład komisji przetargowej powołanej w celu sprzedaży OW,

- z tytułu 11 umów cywilnoprawnych zawartych z 3 pracownikami zatrudnionymi w OW POLINO, w tym 2 na etatach palaczy – pracowników gospodarczych i 1 w charakterze palacza – konserwatora, poniesiono wydatki na łączną kwotę 16.223 zł brutto. Zdaniem NIK ww. pracownicy mogli zrealizować zadania objęte ww. umowami w ramach zawartych z nimi umów o pracę.

NIK nie podziela opinii Likwidatora o konieczności angażowania do ww. prac osób spoza przedsiębiorstwa z uwagi na niski poziom zatrudnienia i kwalifikacji pracowników, z uwagi na to, że:

- po sprzedaży przez przedsiębiorstwo w 2008 r. ostatniego budynku, przedsiębiorstwo nie posiadało w Łodzi żadnych nieruchomości, a jego działalność gospodarcza ograniczała się do sezonowego prowadzenia OW POLINO w Międzyzdrojach oraz do podnajmu części wynajmowanych pomieszczeń w Łodzi,
- przed podjęciem obowiązków likwidatora, Likwidator sprawował od 1 lutego 2009 r. funkcję Zarządcy Komisyjnego PUH i to na jego wniosek organ założycielski podjął decyzję o likwidacji przedsiębiorstwa. Pozwalało to na właściwe przygotowanie przedsiębiorstwa do tego procesu, w tym m.in. do zatrudnienia pracowników o odpowiednich kwalifikacjach.

Angażowanie zewnętrznych osób do prac, które mogli wykonać pracownicy przedsiębiorstwa przyczyniało się do ponoszenia dodatkowych kosztów, co negatywnie wpływało na efekty finansowe przedsiębiorstwa - za okres 9 miesięcy 2009 r. przedsiębiorstwo poniosło stratę na działalności gospodarczej OW w wysokości 82,4 tys. zł.

NIK negatywnie ocenia również decyzje o poniesieniu następujących wydatków w okresie likwidacji przedsiębiorstwa:

- za wynajem lokali o łącznej powierzchni 253,23 m² od Administracji Nieruchomości CENTRUM II w Łodzi dla 3 pracowników w zatrudnionych w Łodzi w wymiarze 2,8 etatu zapłacono 15.551,36 zł brutto (za okres od czerwca do października włącznie). Budynek przy ul. Sienkiewicza 61, w którym wynajmowano te pomieszczenia, został sprzedany wcześniej (w 2008 r.) przez przedsiębiorstwo Miastu Łódź., a tylko część wynajmowanej powierzchni (92,1 m²) przedsiębiorstwo wykorzystywało na własne potrzeby. Pozostała część powierzchni podnajmowana była - bez wymaganej zgody

wynajmującego - Fundacji Rozwoju Zasobów Ludzkich „PRAEMIUM”, na podstawie zawartej przez Likwidatora umowy podnajmu z 16.03.2009r. i umowy nie nazwanej z 1.07.2009r. Z tytułu podnajmu pomieszczeń PUH nie poniosło wprawdzie strat, jednak ponoszone wydatki i uzyskiwane przychody z tego tytułu zaważyły obroty przedsiębiorstwa.

Zastrzeżenia kontroli budziło ponadto udokumentowanie sposobu podwyższenia od 1.09.2009r. wysokości opłaty pobieranej od Fundacji z tytułu umowy z 1.07.2009r., której dokonano jednostronnym pismem z 28.09.2009r., a nie aneksem do umowy. Pismo to nie zostało zarejestrowane w dzienniku korespondencji wychodzącej, a jego odbiór nie został potwierdzony przez przedstawiciela Fundacji, w przeciwieństwie do innej korespondencji prowadzonej z Fundacją, innymi kontrahentami i instytucjami. Dokonane we wrześniu i październiku wpłaty przez Fundację były niższe od ustalonych tym pismem. Wyrównania wpłat dokonano dopiero w trakcie kontroli NIK w dniu 6 listopada 2009 r.

Czynsze i opłaty za wrzesień i październik naliczone przedsiębiorstwu przez AN CENTRUM II i wniesione zapłaty przez przedsiębiorstwo, były niższe o 267,08 zł niż wynikało to z zawartej umowy najmu nr 35/2008 i aneksu nr 3 do tej umowy,

4. Izba wskazuje uchybienia i nieprawidłowości, jakie wystąpiły podczas niżej wymienionych działań, podejmowanych przez Likwidatora:
 - a) w ogłoszeniu prasowym o przetargu na sprzedaż OW POLINO, ustalono wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej, wynoszącej 10.800.000 zł w I przetargu i 8.215.000 zł w II przetargu, przy czym zwrot wadium na rzecz oferentów, których oferty nie zostaną przyjęte miał nastąpić w terminie 30 dni od daty dokonania wyboru oferty. Wg § 9 ust. 1 pkt 8 wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r., wadium takie winno być zwrócone bezpośrednio po dokonaniu wyboru oferty. Ogłoszenia o przetargu nie określały również terminu otwarcia ofert,
 - b) ogłaszając 2 przetargi nieograniczone na sprzedaż OW POLINO - z których żaden nie doszedł do skutku - nie zrealizowano uprzednio obowiązku wynikającego z § 6 pkt 8 zarządzenia nr 109/09 Wojewody Łódzkiego z dnia 15 maja 2009 roku w sprawie postawienia w stan likwidacji przedsiębiorstwa, ponieważ nie sporządzono przez rzeczoznawcę majątkowego aktualnej wyceny rynkowej nieruchomości ani nie ustalono wartości rynkowej oferowanych do sprzedaży pozostałych składników majątkowych. Wycena na kwotę 8.929.400 zł, którą posługiwano się w celu ustalenia ceny wywoławczej pierwszego przetargu, sporządzona została przez rzeczoznawcę

majątkowego w dniu 21 listopada 2008r. w celu przekształceń przedsiębiorstwa i nie obejmowała urządzeń i wyposażenia oraz dokumentacji modernizacji OW POLINO, wchodzących w skład przedmiotu przetargu. Wartość przedmiotów nietrwałych w OW POLINO w Międzyzdrojach wynosząca 35.863,17 zł i środków trwałych – 1.671.320,05 zł znana była na podstawie inwentaryzacji z 31.05.2009r.

Cenę wywoławczą w drugim przetargu w wysokości 8.215.000 zł ustalono w oparciu o informacje zawarte w korespondencji (mail) otrzymanej od rzeczoznawcy majątkowego, sugerujące cenę w przedziale 7.800.000 zł – 8.200.000 zł na podstawie niesprecyzowanych bliżej kryteriów.

Wyjaśnienia Likwidatora o narzuceniu ceny wywoławczej I przetargu przez organ założycielski (z uwzględnieniem 20% zwwyżki w stosunku do wyceny rzeczoznawcy majątkowego z 2008 r.) oraz ustaleniu przez komisję przetargową – ceny wywoławczej II przetargu, nie zasługują zdaniem NIK na uznanie, ponieważ:

- nie okazano dowodów ustalenia ceny wywoławczej przez organ założycielski,
- wg § 5 ust. 1 i 2 wymienionego uprzednio rozporządzenia Rady Ministrów, sprzedawca przed przystąpieniem do przetargu ustala cenę oszacowania środków trwałych przy uwzględnieniu ich aktualnej wartości rynkowej, a wycena ta może być dokonana przez rzeczoznawców, z tym, że cena oszacowania, która stosownie do § 6 ust. 1 rozporządzenia jest ceną wywoławczą, nie może być niższa niż aktualna wartość rynkowa,
- zgodnie z art. 58 ust. 2 ustawy z dnia 25 września 1981r. o przedsiębiorstwach państwowych⁴ organ założycielski ma prawo władczego wkraczania w sprawy przedsiębiorstwa tylko w wypadkach przewidzianych przepisami ustawowymi,
- wg art. 149 i 150 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁵, określenia wartości rynkowej nieruchomości dokonuje rzeczoznawca majątkowy w formie operatu szacunkowego, który wg art. 156 tej ustawy może być wykorzystywany jedynie do celu dla którego został sporządzony, a potwierdzenie jego aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego następuje przez umieszczenie stosownej klauzuli w operacie szacunkowym przez rzeczoznawcę, który go sporządził.

c) pismem z dnia 21 października 2009r. Likwidator przekazał do Krajowej Izby Biegłych Rewidentów Regionalny Oddział w Łodzi (po uprzednim uzyskaniu zgody

⁴ Dz. U. z 2002r. Nr 112, poz. 981 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2000 Nr 46, poz.543 ze zm.

organu założycielskiego) ogłoszenie dotyczące konkursu ofert na badanie przez biegłych rewidentów bilansu przedsiębiorstwa za rok 2008, bilansu zakończenia postępowania naprawczego, bilansu otwarcia postępowania likwidacyjnego oraz przeglądu sprawozdań finansowych za 2009r. i bieżącej dokumentacji księgowej, z wnioskiem o przekazanie tego ogłoszenia zrzeszonym w KIBR biegłym rewidentom. Decyzja ta, w ocenie NIK – uwzględniając art. 53 ust. 1 i art. 65 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz fakt wcześniejszego (w maju 2009r.) zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2008r. przez Wojewodę Łódzkiego – była niecelowa. Wydatkowaniu środków na ww. zamierzenie zapobiegło cofnięcie przez organ założycielski, w trakcie kontroli NIK, zgody na badanie sprawozdania finansowego za 2008 r.

5. Zdaniem NIK, w OW POLINO w sposób niewłaściwy wykonywano i dokumentowano sprawy z zakresu gospodarki finansowo księgowej, w tym szczególnie czynności wchodzące w zakres czynności kasowych.

Kasjerem prowadzącym kasę była kierownik OW, która wystawiała dowody kasowe i potwierdzała odbiór gotówki z kasy, rozchodowanej m.in. na podstawie wystawionych przez siebie oświadczeń. Na podstawie tych oświadczeń dokonywała wypłat należności pracownikom OW wykonującym prace na podstawie umów zleceń. W raportach kasowych sporządzanych w okresach dekadowych, wykazywano ilość dowodów kasowych KW (kasa wypłaci), których jednak nie przekazywano do księgowości przedsiębiorstwa.

W czasie wizytacji w OW przedstawiciela organu założycielskiego w dniu 1 sierpnia 2009r., ustalono, że w OW brak było jakichkolwiek uregulowań dotyczących obiegu dokumentacji finansowo – księgowej i dowodów finansowo – księgowych. Stwierdzone to zostało notatką służbową podpisaną m.in. przez Likwidatora. W następstwie tych ustaleń wprowadzono z datą 31.08.2009r. jednostronicową instrukcję obiegu dokumentów księgowych, która nie odpowiadała wymogom prowadzenia ksiąg rachunkowych, określonym w art. 24 ustawy o rachunkowości.

Kontrola NIK ustaliła, że instrukcje w sprawie obiegu dokumentów finansowo-księgowych oraz w sprawie gospodarki kasowej jednostka faktycznie posiadała (stanowiły one załączniki do zakładowego planu kont, wprowadzonego i obowiązującego od 1 stycznia 2002r.) ale były one częściowo nieaktualne, ponieważ nie zostały dostosowane do obecnie obowiązujących przepisów prawa i organizacji przedsiębiorstwa.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zakończenie likwidacji przedsiębiorstwa w terminie wyznaczonym przez organ założycielski.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Likwidatora w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Likwidatorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.